

---

# УКРАЇНА – БОРОТЬБА – НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

До 30-річчя Незалежності України



# УКРАЇНА – БОРОТЬБА – НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

## Виставка-панорама

«...Ми вrostаем у велику вічність,  
де не забувається ніщо»

В. Підпалій

*Це грандіозне зібрання творів українського письменства, яке охоплює широке коло історичних постатей, подій і фактів на українських землях, висвітлює сходження України по крутих параболax історії до духовного, соціального й національного прозріння. Небайдужого читача вразять колоритні прозові й поетичні рядки про час і про нас у ньому. Описуючи історичні факти, автори дають чимало нових відповідей на багато болючих питань складного становлення українського соціуму: які мотиви спонукають українців до подвигу й звияги? Де витoki титанічного характеру незрівнянної нації? Який відсвіт од тої непересічної долі у нашій свідомості?*

**Мета виставки** – спонукати читача дійти до першоджерел нашої української історії, до першооснови нашої державності й народності.







## Шановний Читачу!

Сподіваємося, що кришталево світла творчість письменників вітчизняної літератури надасть не тільки величезну естетичну насолоду, а й надихне на активні дії в ім'я безсмертя тієї землі, на якій нам пощастило народитися!

Виставка розрахована на широке коло читачів, які цікавляться національною історією і тисячолітньою традицією її передачі і відтворення у Слові!

Експозиція складається з **трьох** розділів, які висвітлюють основні етапи становлення Незалежності України.





УКРАЇНА – БОРОТЬБА – НЕЗАЛЕЖНІСТЬ



**Перший** розділ складають прозові й поетичні твори відомих українських письменників, які присвячені становленню Київської держави – могутньої слов'янської країни, нашої прабатьківщини. Сюжетні колізії розгортаються на тлі історичних подій від сивої давнини (кінець IX – кінець X ст.) до приєднання українських земель до Великого князівства Литовського (середина XVI ст.).





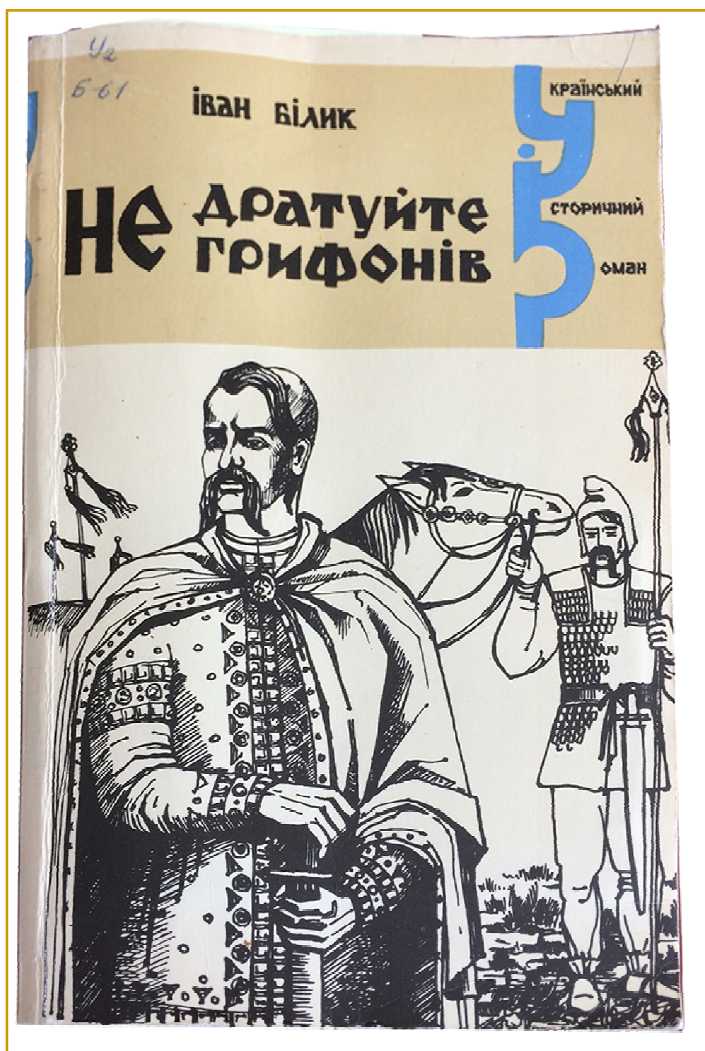


**Рубан В.**

**Берегиня : історичний роман / В. Рубан. –  
К. : Укр. письменник, 1992. – 191 с.**

*Роман поета Василя Рубана «Берегиня» – це відтворення універсальної легенди про походження українців. За основу взято хронологічну послідовність подій в Україні від найдавніших часів до 988 року.*





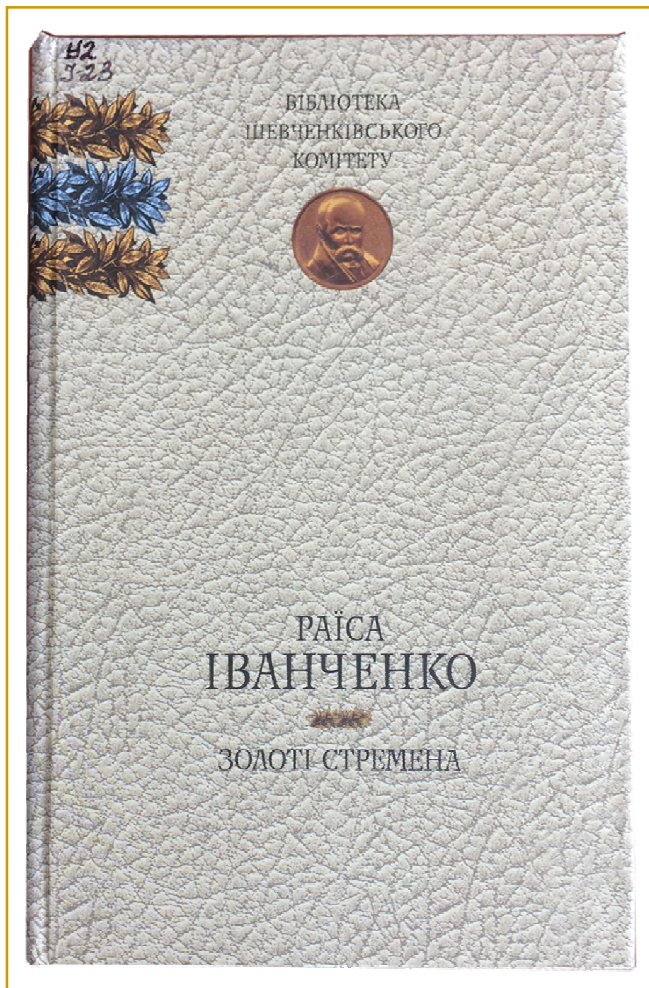
**Білик І.**

**Не дратуйте грифонів : історичний роман / І. Білик. – К. : Заповіт, 1993. – 304 с. – (Укр. історичний роман).**

*Історичний роман відомого письменника, лауреата Шевченківської премії, як і всі його попередні твори, знову веде нас у найглибші глибини минушини. Скіфи... Ні, це не іранські племена, як нам досі торочили радянські ідеологи. Це – наші предки, що самі розгромили іранців-персів та їхнього царя Дарія. Головні герої роману – діти й онуки цих переможців. У центрі оповіді – конфлікт між двома братами-княжичами Осмогрудом і Сободем; один з них зрікся дідівських богів та звичаїв. Що переможе в цьому конфлікті – поклик рідної крові чи закон матірньої землі?..*







**Іванченко Р.**

**Золоті стремена : романи / Р. Іванченко. – К. : Дніпро, 2009. – 840 с. – (Б-ка Шевченківського комітету).**

<...>

*До цієї книги увійшли два романи з тетралогії про Поляно-Руську Подніпровську державу – «Зрада, або Як стати володарем», «Отрута для княгині». У цих творах автор на підставі документальних джерел – літописів, хронік тощо – вводить читача в атмосферу життя Київської Русі. Тут діють державні володарі Аскольд і Дир (Тур), а також відомі державці Болгарії і Моравії, Візантії і Хозарії.*

*Письменниця піднімає проблеми правління династії Києвичів, династичного перевороту 882 та утвердження династії Рюриковичів, а також вихід на міжнародну арену Київської Русі за правління видатної державної діячки – княгині Ольги.*

<...>





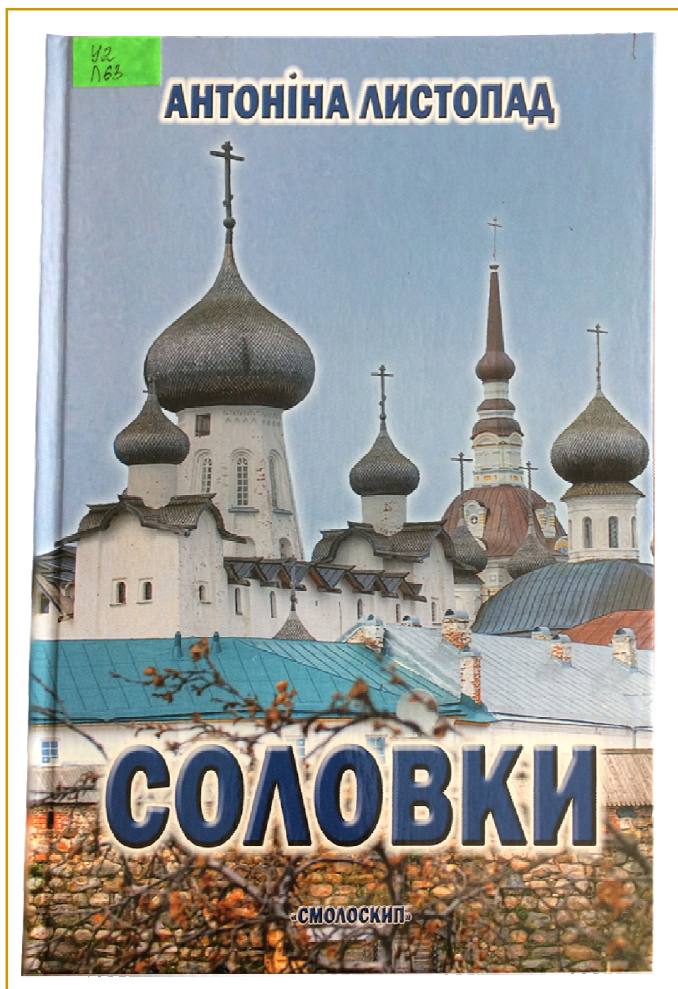
Малик В.

Князь Ігор : роман / В. Малик. – К. : Укр.  
Центр духовної культури, 1999. – 413 с.

*«Князь Ігор» – гостросюжетний історичний роман відомого українського письменника про похід князя Ігоря на половців у 1185 р. Цікаві історичні факти, непередбачуваність колізій і колорит епохи – все це захоплює і дозволяє краще пізнати події, оспівані у давньоруському шедеврі «Слово о полку Ігоревім».*







**Листопад А.**

**Соловки : поетична епопея / А. Листопад. –  
К. : Смолоскип, 2009. – 567 с.**

*Цю Книгу варто прочитати всім. Книга «Соловки» видатної письменниці Антоніни Листопад – визначна подія в українській літературі. Поезія одухотворила документалістику. Справжні імена – у справжній поезії. Книга «Соловки» – це Україна на Соловках.*

*«Соловки» – не просто поетична епопея довжиною в 600 років. Книга «Соловки» – це цілий Світ на одному острозькому човні, де начебто третина Людства – Українці.*

*Прочитаєш – осягнеш найголовніший закон життя. Закон бумеранга. Що посилаєш уперед, те неодмінно отримаєш назад. Як не до себе, то до своїх поколінь...*

*Україна на Соловках – це наша незагойна рана, це наші не знайдені ще могили.*

<...>





**Другий** розділ виставки містить прозові й поетичні твори відомих українських письменників, у яких розповідається про складні історичні події часів козаччини, про формування національної державної ідеї та утворення Української гетьманської держави XVI–XVIII століть.





**Вінграновський М.**

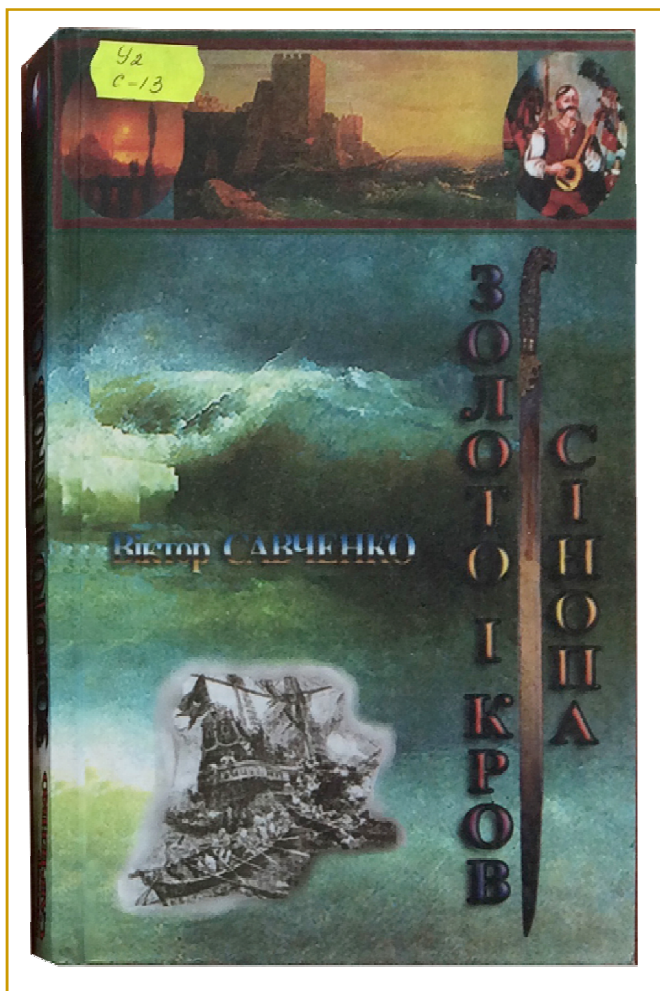
**Северин Наливайко : роман /**

**М. Вінграновський. – К. : Веселка, 1996. – 366 с.**

*Северин Наливайко... Легендарний селянський гетьман, випускник Острозької академії, богослов, який у квітні 1594 р. підняв повстання проти наймогутнішої на той час країни в Європі Речі Посполитої і два роки разом зі своєю сірою протистояв немислимим військовим силам. А за рік до повстання він як князів сотник у складі польського війська воював проти запорізьких козаків. І козаки не забули цього Наливайкові до останнього його дня, хоч як просив він їх пізніше, коли підняв за православну віру й Україну шаблю, хоч як молив простити йому й допомогти, навіть посилав їм у подарунок 1500 коней, – нічого з того не вийшло...*

*Така непересічна особистість і така складна епоха постають з роману Миколи Вінграновського, лауреата Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка і премії Фондації Антоновичів (США).*





**Савченко В.**

**Золото і кров Сінопа : історичний роман-трилер ;**

**Консульська вежа : пригодницька повість /**

**В. Савченко. – Дніпропетровськ : Зоря, 2007. – 448 с.**

*Роман «Золото і кров Сінопа» починається дещо традиційно як для українського історичного твору, та вже за кілька розділів від традиційності не залишається й сліду. Натомість у сюжет влітаються елементи неймовірного, дивовижного, часом фантастичного, але такого, що не руйнує історичної правди. Елементи ці можна назвати скоріше невідомою (або маловідомою) реальністю. Хіба підводні човни-чайки, вперше винайдені на Січі, і застосовані козаками при взятті турецької фортеці Сіноп у 1595 році, не вважалися на той час чимось дивовижним? У романі знати руку і науковця (описання побудови підводного човна), і езотерика (образ Оникія – характерника, мага), і фантаста.*

<...>





**Чемерис В.**

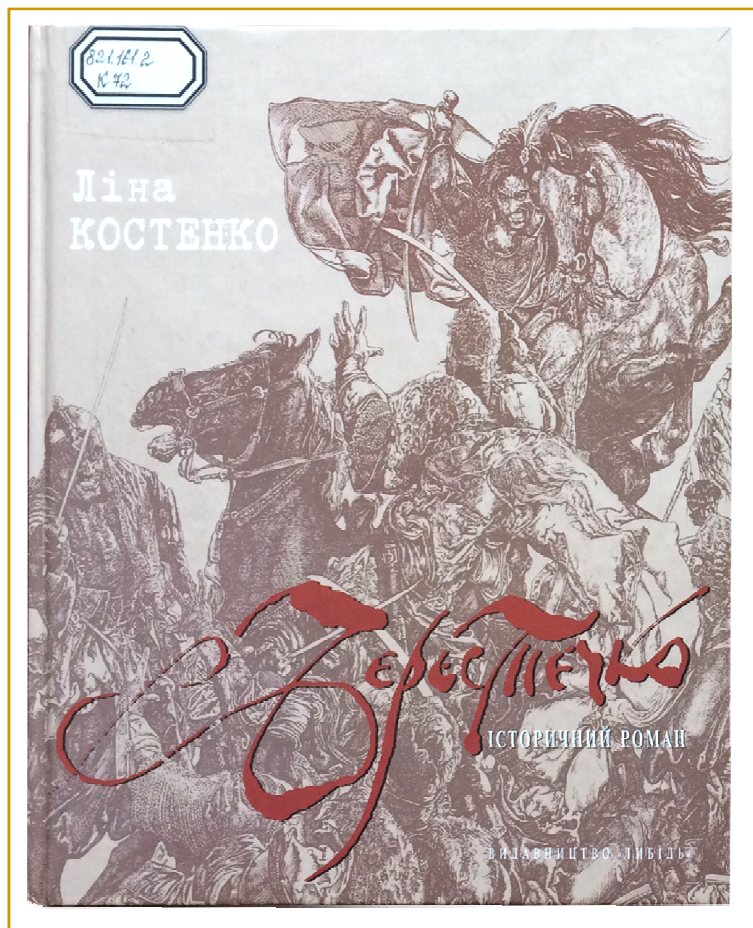
**Фортеця на Борисфені : історичний роман /  
В. Чемерис. – Харків : Фоліо, 2012. – 443 с. –  
(Історія України в романах).**

*Що може бути цікавішим за її величність Історію? Тільки Історія, про яку розповідають цікаво, небайдуже та неупереджено. Саме так, як це робить Валентин Чемерис (нар. 1936) – відомий український письменник, автор багатьох історичних та фантастичних романів і оповідань, лауреат літературних премій.*

*Роман «Фортеця на Борисфені» присвячено досить невеликому проміжку часу в українській історії. Невеликому, але дуже важливому, який став предтечею Великої Визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького. Події починаються з літа 1635 року, коли запорожці на чолі з гетьманом Іваном Сулимою зруйнували Кодацьку фортецю на Дніпрі, і закінчується Кумейківською битвою, під час якої українці гідно боронили свою честь та землю від польської шляхти, і тільки зрада не дала їм можливості перемогти...*







**Костенко Л.**

**Берестечко : історичний роман / Л. Костенко. – 2-ге вид. – К. : Либідь, 2017. – 232 с.**

*Велич історичного призначення та драма самотньої людської душі – ці два виміри нерозривно пов'язані у творі. Драма поразки стає філософією відродження, катарсисом, повстанням з руїни людини і народу. Перемога над поразкою – основний філософський і психологічний код цього твору.*



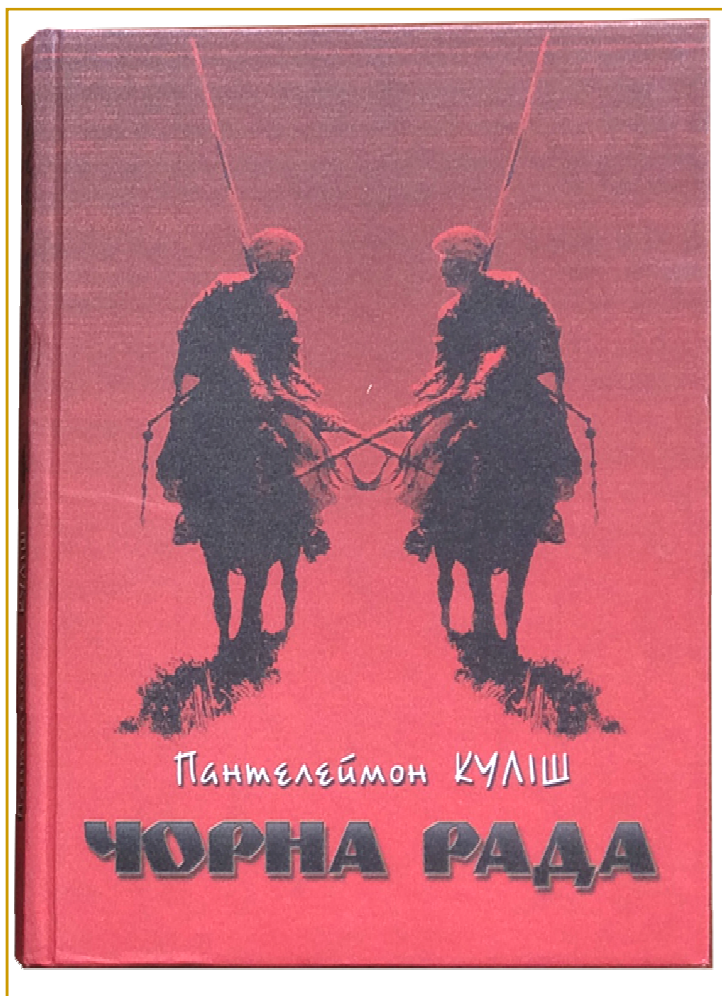
**Чайковський А.**

**Сагайдачний : істор. роман у 3-х кн. /  
А. Чайковський. – К. : Дніпро, 1989. –  
585 с. – (Б-ка історичної прози).**



*До книги українського письменника Андрія Чайковського (1857– 1935) увійшов історичний роман у трьох книгах «Побратими», «До слави» (ч.1, 2) та нарис «Петро Конашевич-Сагайдачний» і «Запорозжя», в яких на документальній основі зображено події кінця XVI – початку XVII ст., коли гетьманом українського козацтва був Сагайдачний. У творі змальовано й інші постаті народних ватажків, визначних культурних діячів того часу.*





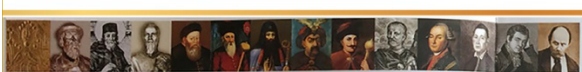
Куліш П.

Чорна рада. Хроніка 1663 року :  
[історичний роман] / П. Куліш. – К. :  
Київська правда, 2003. – 184 с.

*«Чорна рада» – перший історичний роман в українській літературі. Він відтворює історичні події, пов'язані зі складною політичною боротьбою за владу в нашій країні того періоду. Захоплюючий сюжет, яскраві колоритні образи, струнка композиція, драматичні ситуації, багатство мови – характерні ознаки цього твору. До книжки включено також оповідання П. Куліша «Орися» і «Півнівника».*







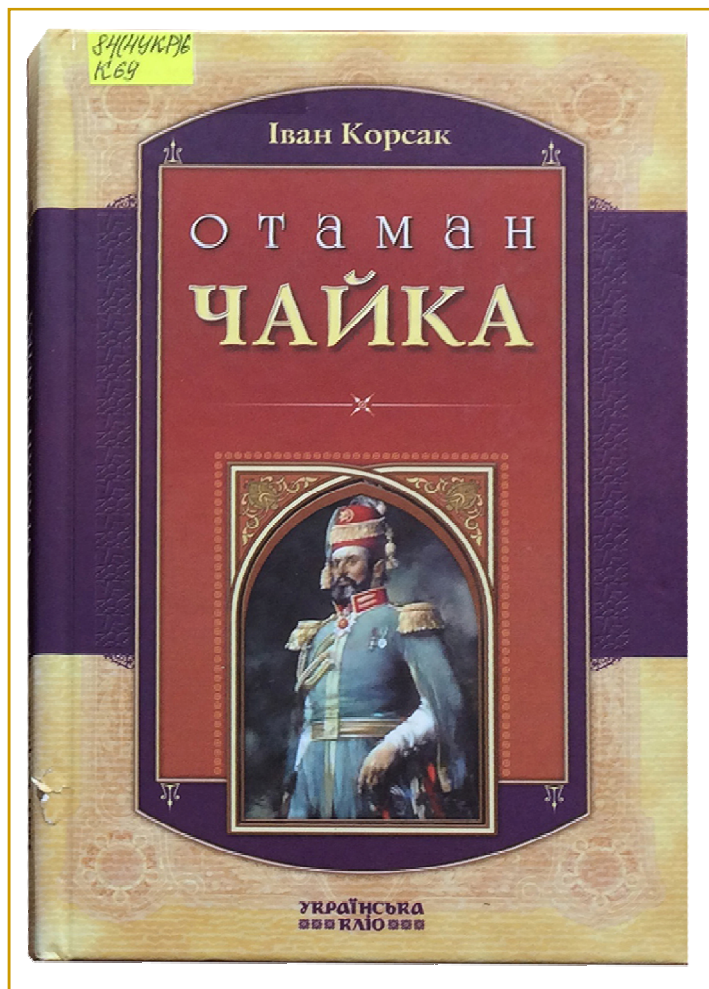
XIX – XXI століття



УКРАЇНА – БОРОТЬБА – НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

**Третій** розділ складають твори знаних українських письменників та тих, чий творчий шлях розпочався на початку третього тисячоліття. Це пронизлива сага про український народ, для якого Любов і Свобода є найвищим духовним імперативом! Часові рамки охоплюють події на теренах України від XIX століття до сьогодення.





**Корсак І.**

**Отаман Чайка : історичний роман /  
І. Корсак. – К. : Ярославів Вал, 2010. –  
192 с. – (Українська Кліо).**

*Карколомний сюжет книги, головні герої якої є реальними історичними особами, не залишать байдужими читача. Іван Корсак, використовуючи архівні матеріали, реконструював і осмислив історію України XIX століття. Життя отамана Чайки (1804–1884), «поляка з українською групою крові» сповнено духом авантюризму й дивовижних, почасти парадоксальних поворотів долі. Відомий історик польської літератури Зигмунт Швейковський писав: «Чайковський завжди вважав себе поляком, але ідея незалежної Польщі без сумніву була для нього другорядною справою. У його свідомості вона нерозривно пов'язана з ідеєю вільної України, і без неї повністю втрачала для нього привабливість і сенс».*







**Гижа О.**

**Облога Кармалюка : історичний роман. –**

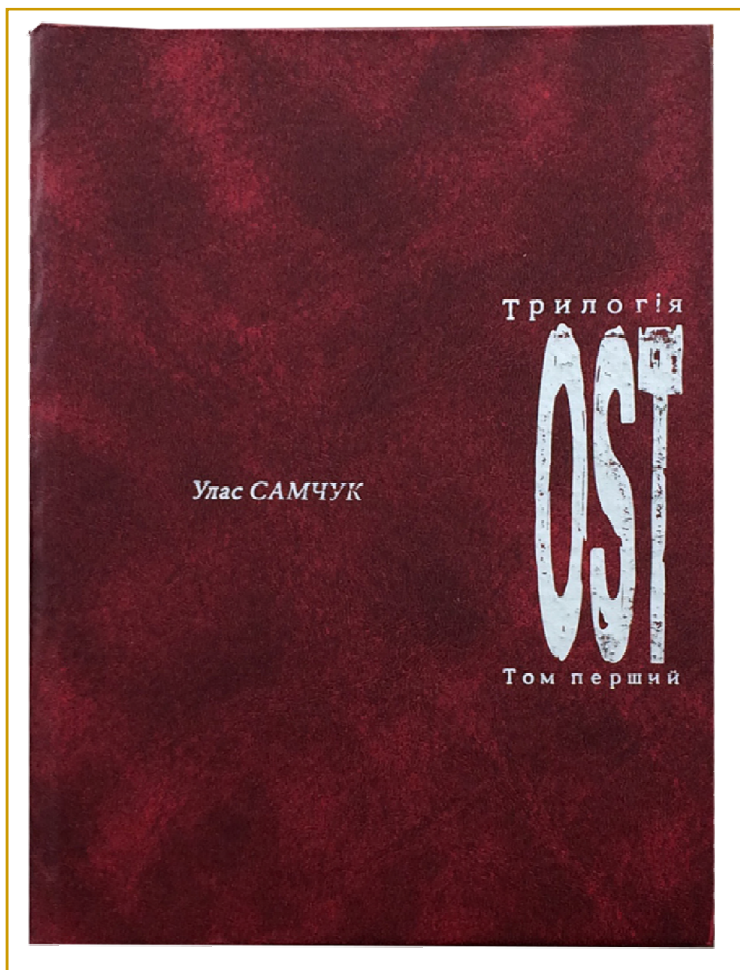
**К. : Укр. письменник, 1993. – 446 с.**

*Образ легендарного народного героя Устима Кармалюка часто ставав в українській літературі об'єктом письменницької уваги різних поколінь (від М. Вовчка, М. Старицького – «Разбойник Кармалюк» – і до Василя Кучера та ін.). Кожен подавав читачеві свого Кармалюка, своє розуміння історико-соціальної тектоніки того часу, «діалектику душі» цього героя, кинутого на жертвник боротьби за кращу долю уярмленого люду багатостраждальної української землі.*

*Герой роману Олександра Гижі – не розбійник з великої дороги, не кровожерний зарізяка, а людина, що глибоко усвідомлює свої дії, керується високими соціально-моральними імперативами. Такого Кармалюка в українській літературі ще не було. Саме в цьому найголовніше художнє відкриття автора роману «Облога Кармалюка».*







**Самчук У.**

**OST : трилогія / У. Самчук. – Тернопіль :  
Джура, 2005. – Т. 1. – 452 с.**

*Трилогія Уласа Олексійовича Самчука (1905–1987) «OST» (роман «Морозів хутір», «Темнота», «Втеча від себе»), створена й опублікована в еміграції. Перевидається в Україні вперше до 100-річчя письменника. Це друга після «Волині» епопея У. Самчука про долю України в історичному просторі, про випробування політичної нації на ґрунті ментальності українців.*

<...>

*Трилогія обіймає час і події від 1917–1918 років аж до другої половини XX ст. Це – своєрідний літопис «українського простору в добу, яку сам бачив, чув, переживав» письменник з пагорбів рідної Волині, з круч Шевченкового Канева, з перспективи перехресних стежок емігранта-скитальця, що завжди вірив у своє повернення в Україну.*

<...>





**Хвильовий М.**

**Санаторійна зона : повісті, оповідання,  
роман / М. Хвильовий. – Харків : Основа,  
2009. – 508 с.**

*До збірки видатного майстра українського слова Миколи Хвильового (1893–1933), якого ще за життя називали революційним романтиком, «міцно зв'язаним з кращими традиціями української літератури» (М. Рильський), увійшли оповідання та новели («Я (Романтика)», «Кіт у чоботях», «Арабески», «Солонський Яр» та ін.), повісті «Санаторійна зона», «Сентиментальна історія», «Іван Іванович» і незакінчений роман «Вальдшнепи».*

*Передчуття страшних сталінських репресій (недарма герой Хвильового бачить бюст «чорного папи комуні» на фоні заграви) та страждання поневоленого народу України в часи голодомору 1932–1933 рр. Підштовхнули письменника до відчайдушного протесту – він пішов з життя, як один з його улюблених героїв, який своєю смертю спробував закликати революцію до милосердя.*





**Фольварочний В.**  
**Хрещеники Сталіна : роман /**  
**В. Фольварочний. – Тернопіль : Джура,**  
**2012. – 451 с.**

*У романі «Хрещеники Сталіна» відображено асиміляційну політику на західноукраїнських землях окупаційних польських властей і так званих «визволителів» зі Сходу.*

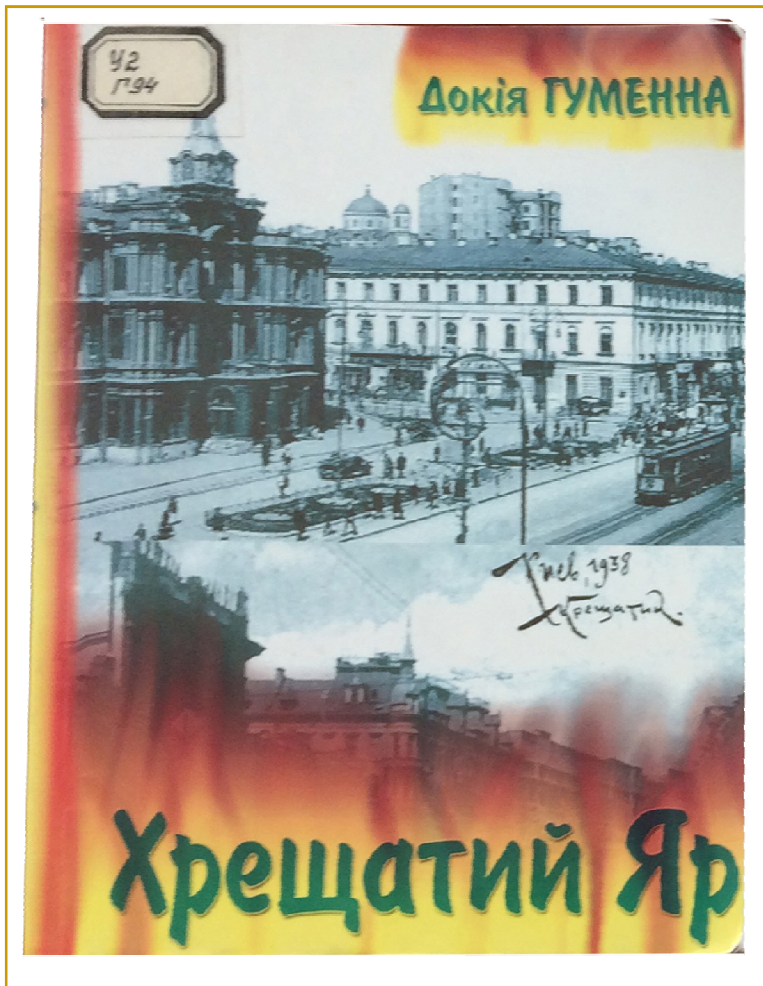
*Автор зареєстрував сімейні історії кількох поколінь не такого вже й далекого нашого минулого, віднайшовши оригінальну манеру письма в собі самому, в своєму життєвому і художньому досвіді. Помітний етнографізм стилю виявляє себе переважно як романтичний чинник.*





Гуменна Д.

**Хрещатий Яр (Київ 1941–1943) :**  
роман-хроніка / Д. Гуменна. – К. : Вид-  
во ім. Олени Теліги, 2001. – 407 с.

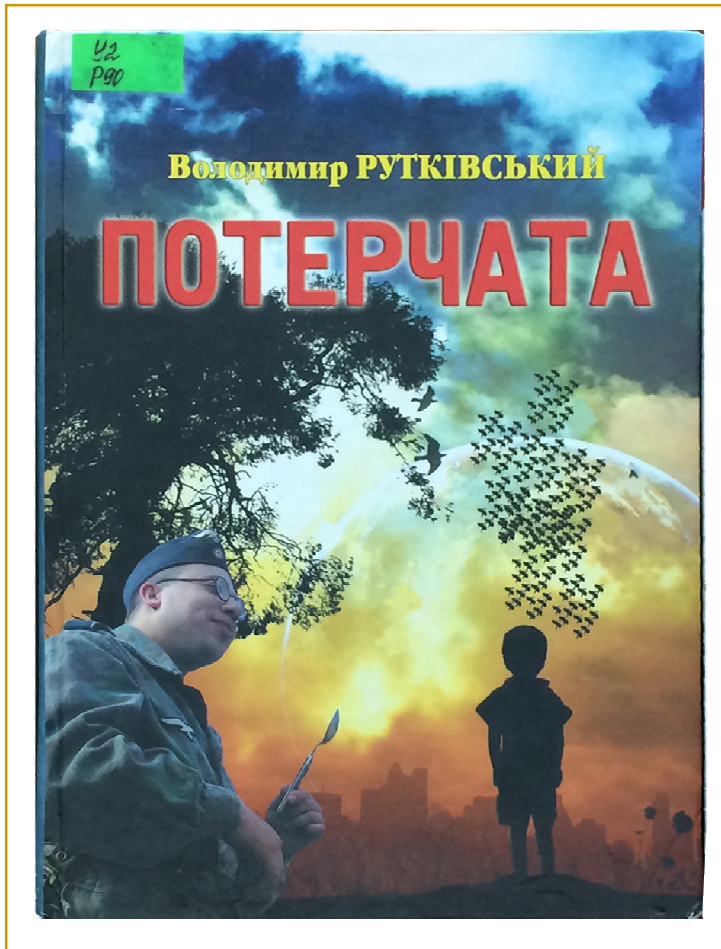


*У книзі в хронологічній послідовності відображено події, які відбувалися у Києві 1941–1943 роках перед окупацією і під час окупації його німцями. «Хрещатий Яр» – психологічний і багато-сюжетний роман, цінний своєю документальністю, показує людей у тих жорстоких життєвих обставинах, не «підмальованих», а схоплених немов фотоапаратом. Це дещо виправлене перевидання роману, який вийшов у 1956 році у США.*



**Рутківський В.**

**Потерчата : дитяча сповідь перед дорослими, які так нічому й не навчилися : повість / В. Рутківський. – Одеса : Астропринт, 2008. – 159 с.**



*Володимир Рутківський – автор багатьох веселих і цікавих книжок, адресованих юному читачеві. Проте сам він відносить себе до того покоління, яке прийнято називати дітьми війни. Тож його нова повість «Потерчата» є розповіддю про своє дитинство в тому страшному світі, який дорослі перетворили на війну. По суті, це сповідь дитини, якій вдалося пройти по тонкому лезу між смертю і життям, любов'ю і ненавистю, вірою і божевіллям.*





**Медвідь В.**

**Без гніву і пристрасті : есеї, мемуари, щоденники / В. Медвідь. – К. : Граніт-Т, 2009. – 400 с.**

*До збірки увійшли літературні мемуари лауреата Шевченківської премії В'ячеслава Медвідя «Тоталітарні пси свободи»: створені у формі коротких новел, вони друкувалися протягом багатьох років у часописах та газетах і здобули на широкий резонанс серед читачів і літературної критики; щоденники «Філософія страху» або ж «Проклятий народ» (роки створення – 1980–2000); вибрана есеїстика 1984–2005 років, у яких відбито етапи становлення та суперечностей національного мислення в Україні.*







**Захарченко В.**

**«Пий воду з криниці твоєї...» : роман /  
В. Захарченко. – К. : Укр. письменник,  
2004. – 215 с.**

*У цьому романі Василя Захарченка, лауреата Державної премії України імені Т. Г. Шевченка, художньо подано сучасний зріз нашого життя, боротьбу нового світогляду зі старим, віджитим.*

*Українські проблеми постають тут у всій своїй складності й гостроті. А ще приваблює роман «Пий воду з криниці твоєї...» молодечою грай-райдугою почуттів головних героїв твору, щирою, джерельною мовою двох сердець.*





**Костенко Л.**

**Записки українського самашедшого /  
Л. Костенко. – 26-те вид. – К. : А-БА-БА-ГА-  
ЛА-МА-ГА, 2018. – 416 с. – (Перлини  
сучасної літератури).**

*Роман написано від імені 35-річного київського програміста, який на тлі особистої драми прискіпливо, глибоко й болісно сканує усі вивихи нашого глобалізованого часу. У світі надмірної (дез)інформації і тотального відчуження він – заручник світових абсурдів – прагне подолати комунікативну прірву між чоловіком і жінкою, між родиною і професією, між Україною і світом.*

*За жанровою стилістикою «Записки українського самашедшого» – насичений мікс художньої літератури, внутрішніх щоденників, сучасного літописання і публіцистики. Це перший опублікований прозовий роман видатної української поетеси.*





**Цаплієнко А.**

**Книга змін : історії з переднього краю /  
А. Цаплієнко. – Харків : Клуб Сімейного  
Дозвілля, 2015. – 256 с.**

*У збірці оповідань відомого українського журналіста й письменника йдеться про війну, яка несподівано прийшла в Україну і змінила життя й свідомість мільйонів людей. Герої оповідань пов'язані складним павутинням особистих стосунків одне з одним і з автором. Вони разом з усією країною крокують дорогами змін – від застою до революції, від Майдану до війни. Історії, які трапляються з героями, видаються неймовірними, але це нова реальність, у якій треба навчитися виживати. Книга має всі шанси стати в майбутньому одним із літературних документів епохи, у якій нам випало жити.*







Гуменюк Б.

Блокпост : вірші, новели,  
публіцистика / Б. Гуменюк. – К. :  
Академія, 2016. – 336 с.

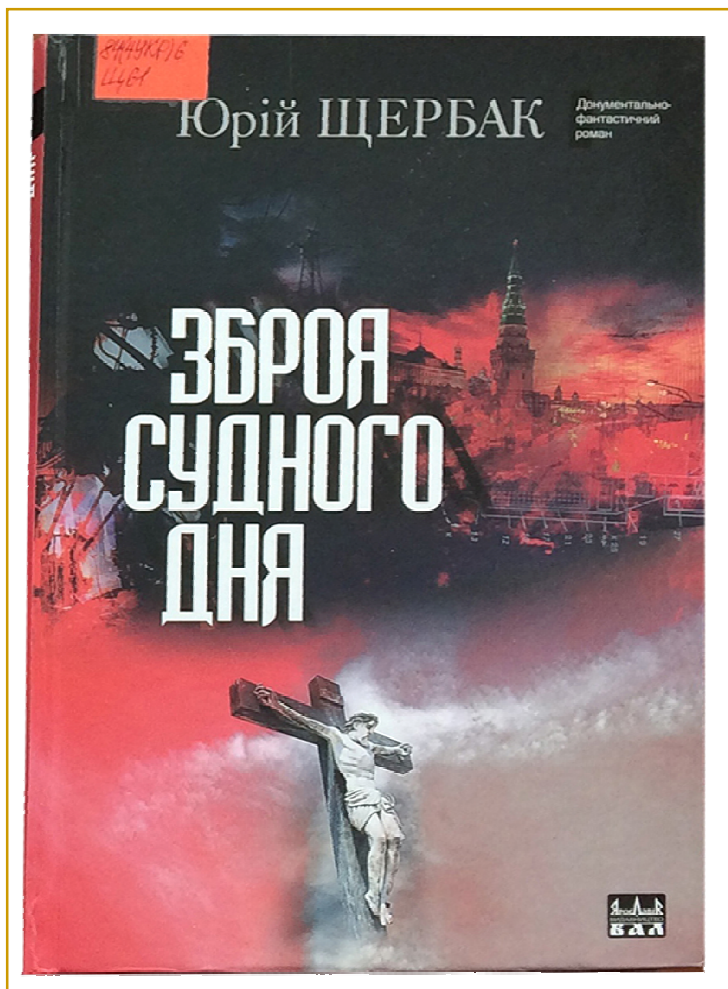
*У віршах, новелах і публіцистичних одкровеннях цієї книжки – пережита автором правда Майдану і війни. Так бачили, відчували і думали мільйони, а тільки він знайшов такі слова.*

*«Борис Гуменюк переїхав танком усю українську поезію. Тепер буде українська поезія до Гуменюка і після Гуменюка». Михайло Слабошпицький.*



**Щербак Ю.**

**Зброя Судного дня : документально-фантастичний роман / Ю. Щербак. – К. : Ярославів Вал, 2016. – 360 с.**



*Дія нового документально-фантастичного роману Юрія Щербака «Зброя Судного дня» відбувається в 2014–2015 роках, коли вирішується доля України: щоб зупинити російську агресію, група українських патріотів намагається таємно створити ядерну – бомбу для Путіна.*

*Це гостросюжетний політичний трилер, персонажі якого – вищі очільники України, Росії та США; тут ведеться безжальна боротьба розвідок, діє п'ята колона зрадників, а перемоги досягаються ціною великої крові і страждань.*

*<...>*

*Роман написано в суворій, епічній стилістиці апокаліптичного пророцтва: фантазія автора може стати реальністю історії.*



*Експозиція  
виставки-панорами –  
це всеохопна розповідь про життя  
українського соціуму,  
зріз через політичні трансформації,  
зріз через душі тих,  
хто творив  
чи продовжує творити українське буття.*

